

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays,
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-1242

No. 158. — Štev. 158.

NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 8, 1936 — SREDA, 8. JULIJA, 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

LEWIS JE PRIČEL ORGANIZIRATI AMERIŠKE JEKLARJE

**JEKLAR. MOGOTCI NAPOVEDUJEJO
VOJNO, TODA DELAVCI SKUŠAJO
MIRNIM POTOM DOSEČI SVOJ CILJ**

Voditelj organizacijske kampanje pripravljen na dolgo borbo. — Lewis se boji izzivanja industrije. — Oglase jeklarskih družb označil za "napoved državljanske vojne". — Vsakega prelivanja krvi bodo krivi industrijalci.

WASHINGTON, D. C., 7. julija. — Predsednik United Mine Workers of America, John L. Lewis, je sinoči po radio pričel kampanjo za organiziranje jeklarskih delavcev, pri katerem delu ga podpira 12 unij, ki so včlanjene pri American Federation of Labor.

V svojem otvoritvenem govoru je rekel Lewis, da bodo jeklarski baroni smoteno izzivali boje in prelivanje krvi, da bi preprečili, da njihovi delavci ne bi bili organizirani.

Lewis je rekel, da je American Iron and Steel Institute s svojimi oglasi v časopisih pogosto posvaril delavce, da se bo proti njim poslužil najskrajnejše sile in da so s tem svarilom lastniki jeklarn napovedali industrijsko in državljansko vojno. In tedaj je tudi Lewis izjavil, da bo vse nasilje prišlo od industrijalcev, ne pa od delavcev.

"Iz lastne iskušnje vemo," je nadaljeval Lewis, "kaj pomeni to svarilo. Pomeni, da bodo zborovanja jeklarskih delavcev skušali razbiti pretepači in zločinci, ki so v službi jeklarskih tovarn; da bodo organizatorje brutalno pretepali; da bo tovarniška policija s pomočjo sodišč preganjala organizatorje in jih zapirala pod napačnimi obdolžbami in jih bo s silo izganjala iz kraja."

"Z ozirom na to moram kar najodločnejše povdariti, da do stavk, nasilja in prelivanja krvi, kolikor bo v zvezi z našo organizacijsko borbo, ne bo prišlo vsled delovanja naših organizatorjev."

"Do svojega cilja bomo korakali neumorno, toda postavno in mirno."

"Obenem pa želim zastopnike jeklarske industrije svečano posvariti, da naš odbor njihove protipostavne, brutalne taktike iz prejšnjih let ne bo trpel. Vsakogar v jeklarski industriji, ki bo zakrivil kake take nepostavnosti, bomo izročili sodišču."

"Ako industrija naznanja, da se boji produkcijskega motenja in celo bojev, pomeni to toliko, kot da bo industrija s svojimi izzivači pričela take boje, kakor hitro bo organiziranje pokazalo kake uspehe, da bo izgledalo, da je organiziranje krivo vseh nemirov."

"S tem pa ne mislim samo podrejenih uslužbencev jeklarskih podjetij, njihovih stražnikov in drugih plačanih duhov. Izjavljam, da bomo poklicali na odgovor one, ki so v resnici odgovorni — bankirje, ravnatelje in poslovodje jeklarskih podjetij, ki določajo načela in metode podjetij — od J. P. Morgan & Co., ki kontrolira United States Steel Corporation, doli do drugih bankirjev, ravnateljev in uslužbencev jeklarske hierarhije."

Najpomembnejši dogodek današnjega dne je bil, ko se Wheeling Steel Corporation iz Pittsburgha ni hotela pogajati z stavkarskim odborom iz Pitsmouth, Ohio.

Družba se je prejšnji teden pogajala s stavkarskim odborom, toda danes je pogajanja nenadoma prekinila, ker je bilo v delavski komisiji nekaj drugih članov, kot pa v starem odboru.

Na koncu svojega govora je Lewis povedal, da ima sedanja kampanja dvojni cilj:

1. Za jeklarske delavce priboriti gospodarsko in

Suša nikakor noče ponehati

**BLUM ZASEGEL
MUNICIJSKE
TOVARNE**

Vsa francoska municijska industrija je bila nacionalizirana. — Pri prodaji orožja ne bo več privatnega dobička.

PARIZ, Francija, 7. julija. — Francoska nova vlada je že izdelala načrt za nacionalizacijo cele municijske industrije dežele. Ministrski predsednik Leon Blum je odboru poslanske zbornice predložil predlog v tem smislu.

Na podlagi te postavbe bo prešlo 10 velikih tovarn za orožje v državno last, ko bo vlada objavila tozadevno postavbo. Med tovarnami, ki bodo prešle v državno last, so velikanske tovarne za topove Schneider v Le Cresotu, tovarna za strojnišnice Hotchkiss, tovarna za orožje Brandt in del avtomobilske tovarne Renault, ki izdeluje tudi tanke. Država bo tudi prevzela ladjedelnice, ki se še nahajajo v privatnih rokah.

O pogojih, po katerih bo država prevzela municijske tovarne, je bilo do sedaj le malo znanega. Vojni minister Edouard Deladier je nedavno izjavil, da bodo te tovarne nacionalizirane samo tedaj, ako so tovarne v zvezi z izdelovanjem drugih izdelkov. Tako boste tovarni Hotchkiss in Renault prodani državi samo delno, kolikor pride v poštev izdelovanje orožja, ostali del pa ostane še vedno last prejšnjih gospodarjev.

Kako bo država izplačala delničarje, ni znano. Vlada pa je že izjavila, da bo kupila delnice po povprečni vrednosti zadnjih 5 let, ali pa bo delničarjem za nje dala državne bonde.

Na vsak način pa je vlada odločna v tem, da v bodoče privatniki ne bodo delali dobička s prodajo orožja.

Pri zasegi municijskih tovarn pa ima vlada še namen pripraviti mednarodno kontrolo nad izdelovanjem orožja. — Blum je že rekel, da bo skušal sklicati konferenco evropskih držav, ki bodo razpravljale o mednarodni kontroli municije. S tem hoče Blum doseči razorožitev in postavljena bo mednarodna komisija, ki bo nadzirala izdelovanje orožja v vsaki državi.

**ALI ČITATE ROMAN
"GRAD HUBERTUS"?**

politično svobodo in plačo, da bo mogel vsak delavec živeti kot samostojen ameriški državljan.

2. Varovati člane organizacije, ker je znano, kake razmere vladajo, da so nevarnost za delavsko svobodo.

**J. ČIČERIN
JE UMRIL**

Znani ruski diplomat je podlegel v starosti 64 let. — Iz inozemstva je podpiral revolucionarno gibanje.

MOSKVA, Sovjetska Rusija, 7. julija. — Danes je umrl kuaj v starosti 64 let bivši sovjetski komisar za vnanje zadeve, Jurij Čičerin.

Bil je na glasu kot eden najboljših sovjetskih diplomatov. Kmalu po revoluciji je prevzel vodstvo sovjetske vnanje politike ter je bil na svojem mestu do leta 1930, ko ga je nasledil Maksim Litvinov.

Najbolj se je proslavil leta 1927, ko je na razorožitveni konferenci zahteval, naj vse države odpravijo armade ter uničijo orožje, češ, da je to edina jamačina za svetovni mir.

Čičerin je bil sin visokega carskega uradnika. Leta 1897 se je pridružil revolucionarnemu gibanju, nakar je odstopoval v Nemčijo. V inozemstvu je verno zasledoval razvoje v domači deželi ter je pomagal revolucionarjem, kjerkoli je mogel.

Po ruski revoluciji leta 1917 so ga v Angliji zaprli ter ga leto kasneje zamenjali za sir Georgea Buchanana, angleškega poslanika v Rusiji.

Pokojnik ni bil poročen. Bil je skrajno marljiv ter je delal po osemnajst ur na dan.

Govoril je gladko rusko, nemško, angleško, francosko, špansko in italijansko.

**POSLANICA SE BO
POROČILA**

Mrs. Ruth Bryan Owen, ki je ameriška poslanica na Danskem, se bo danes v New Yorku poročila z Berge Rohdejem, kapitanom telesne straže kralja Kristiana.

Zenin je star 42 let, nevesta pa 50. Seznanišla sta se pred šestimi meseci v Kodanju.

Mrs. Owen ne bo izgubila ameriškega državljanstva, ker bo vzela inozemca za moža ter bo tudi v bodoče vršila poslaniško službo na Danskem.

CANADSKI PREMIER BO POZDRAVIL ROOSEVELTA

OTAWA, Can., 7. julija. — Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King bo odstopoval v Quebec, kjer se bo stal dne 31. julija z ameriškim predsednikom Rooseveltom.

Roosevelt bo pri oni priliki vrnil obisk generalnemu guvernerju lord Tweedsmuiru.

**NEGUŠ SE BO
ŠE BOJEVAL**

Neguš se je iz Zeneve odpeljal v London. — Devet poglavarjev se še ni podalo Italijanom.

ZENEVA, Švica, 7. julija.

Haile Selassie, ki je po svojem mnenju še vedno kralj vseh kraljev in vladar Abesinije, je odpotoval iz Zeneve, razočaran in potr. Upal je in se zanašal na Ligo narodov, toda kar se je dogodilo te dni v Zenevi, je prepričalo njega in celi svet, da Liga narodov ni močna stavba.

Z negušem je odpotovalo njegovo spremstvo, kot zastopnika Abesinije pa sta še vedno ostala rasa Kassa in Nasibu. Najprej gre Haile Selassie v London, od tam pa bo skušal priti v oni del Abesinije, ki ga italijanska vojska še ni zavzela in se postaviti na čelo abesinske vojske, ki bo skušala pregnati sovražnika iz dežele. V svojo deželo pa more priti samo z aeroplanom čez Angleško-egiptski Sudan ali pa pod angleškim varstvom skozi Sredozemsko morje. Ako pa mu bo Anglija dala dovoljenje za polet čez Sudan ali pa varno spremstvo, je odvisno od tega, kakšnega mnenja je Downing Street.

Da se hoče neguš vrniti v svojo deželo pod sedanji razmerami, kaže mnogo poguma. Ako ga Italijani v novi vojni zalote, je njegov konec gotov. Pa vendar še upa, da bo imel uspeh proti Italijanom.

V Abesiniji je še 9 poglavarjev največ iz juga, kjer abesinska vojska sila ni bila nikdar popolnoma zlomljena. Ti poglavarji so prisegli zvestobo negušu. Po nekaterih poročilih imajo še vedno 135,000 vojakov.

Ti vojniki nimajo artilerije, pač pa strojnišnice in municije. V deževni dobi, ki bo trajala do oktobra, bodo vodili guerillsko vojno in bodo nadlegovali Italijane.

Sedaj se je šele izvedelo, da se nahaja abesinska vlada v mestu Gore.

Haile Selassie ima sicer vilo v Švici ob jezeru Lemán, toda v Švici ne more ostati, ker mu bivanje dovoljuje švicarska vlada samo pod pogojem, da se odreče vsakemu političnemu delovanju. Tega pa neguš ne more obljubiti, ker bi s tem izdal svojo deželo, katero je pod prisego obljubil braniti.

CELO MESTO BREZ DELA

DAYVILLE, Conn., 7. julija. — Vse prebivalstvo mesta je brez dela, ker je Assawaga tovarna za bombažne izdelke zaprla svojo tovarno. 500 delavcev je izgubilo delo, ko se je tovarna preselila v Hanover ter nazaj na tovarna v Dayville ne bo več obratovala.

**ZDAJ KAŽE ŽE ČETRТИ DAN
TOPLOMER NAD 100 STOPINJ**

CHICAGO, Ill., 7. julija. — Neusmiljeno pripeka solnce med reko Mississippi in Rocky Mts. Že četrtri v štirih dneh je znašala vročina v tem zitnem pasu 100 do 119 stopinj Fahrenheita.

**SMRTNA OBSODBA JAPON-
SKIH ČASTNIKOV**

TOKIO, Japonska, 7. julija. — Vojaško sodišče je obsodilo na smrt 17 voditeljev vojaške vstaje v februarju. Proti tej razsodbi ni priziva, vsled česar bodo v nekaj dneh ustreljeni.

Vojnemu sodišču je predsedoval vojni minister general grof Juiči Terauchi. Poleg tega je bilo na dosmrtno ječo obsodjenih pet zarotnikov, na večletno ječo pa 44 vojakov ter 8 civilistov.

Častniki in vojniki so se uprli 26. februarja in umorjeni so bili trije ministri. Ministrski predsednik Keisuke Oka da je tedaj ušel smrti samo po naključju, ker so vojniki mesto njegove ustrelili njegovega zeta, ki mu je bil zelo podoben.

Upornikom sta poveljevala stotnika Teruzo Ando in Širo Nonaka. Nonaka je s svojo ženo izvršil harakiri. Tudi Ando se je skušal usmrtiti, pa se mu ni posrečilo in je okrevl.

**PENNSYLVANIJI JE ZMANJ-
KALO DENARJA ZA POD-
PORO**

HARRISBURG, Pa., 7. julija. — Karl De Schweinitz, državni reliefni ravnatelj, je rekel danes, da je v Pennsylvaniji pol milijona oseb, ki so potrebne nujne podpore. Država jim pa ne more pomagati, ker so ji pošla vsa sredstva.

Med republikansko administracijo in republikanskim državnim senatom je prišlo do hudega spora. Governer bi rad dovolil večjo vsoto za podporo nezaposlenim, toda republikanski senatorji so odločno proti temu.

Ljudje so odvisni od občinske podpore, pa tudi občinam bo kmalu zmanjkalo denarja.

DIKTATURA V BOLIVIJI

LA PAZ, Bolivija, 6. julija. — Republika Bolivija je pronasla nov način za odpravo nezaposlenosti. Vse moške, ki so brez dela, pošlje delavsko ministrstvo v premogovnike in tovarne. Kdor noče iti, mora romati v zapor.

**SVOJEVRSTNA PARADA V
MOSKVI**

MOSKVA, Rusija, 6. julija. — Danes je paradiralo pred Stalinom stotisoč ruskih mladeničev in deklet, ki so včlanjeni v razne ruske telovadne organizacije.

Zadnji štirje dnevi so bili najhujša doba suše, toda dež se še vedno ne obeta, kajti vremenski urad v Washingtonu pravi, da prihodnjih 36 ur na dež ni mogoče upati in da bo že sedaj rekordna vročina še hujša.

Dosedanja škoda vsled suše, ki sega tudi v prerijske province Kanade, znaša že četrta milijona dolarjev. Tudi država Illinois je sedaj pričela čutiti sušo, tako da je nevarnost, da bo ves pridelek koroze popolnoma uničen.

Kako huda vročina je v državi Illinois, je razvidno iz poročila cestnega urada, ki pravi, da po mnogih cestah zaradi prehude vročine ni mogoče voziti. Cementne plošče se namreč v veliki vročini izbočijo, tako da so ceste valovite.

Se večja vročina kot v Illinoisu pa vlada v North Dakoti. V Jamestown, N. Dak., je kazal toploter 116 stopinj, v Napoleon, N. Dak., 112 in v Bismarek, N. Dak., 109 stopinj. Se hujša vročina pa je bila v Kennebec, S. C., kjer je kazal toploter 119 stopinj.

In v tej hudi vročini je šlo v North Dakoti, kjer so farne že skoro popolnoma požgane, 2000 farmerjev na delo za W. P. A.

SHERIDAN, Wyo., 7. julija. — Tisoč ljudi gasi požar, ki divja na 12,000 akrih smrekovih gozdov v Wyomingu in Montani.

Blizu Newcastle, Wyo., se je požar razširil čez 10,000 akrov in 600 Civilian Conservation delavcev gasi požar v najhujši pričelo goreti.

Požar je zanetila strela in je že izgledalo, kot da je po-gašen, ko je zopet nenadoma pripelo goreti.

Gozdovi gore v šestih krajih v Wyomingu. Največji požar je blizu Lodge Grass Canyon. Okoli 500 akrov smrekovega gozda je pogorelo v Lewis and Clark National Forest, južno od Great Falls.

**ŽENA BO OBESILA
ZLOČINCA**

OWENSBORO, Ky., 7. julija. — Mrs. Florence Thompson, 43 let stara šerifka Davies okraja in mati štirih otrok, bo obesila 23 let starega Rainey Bethea, ki bo zaradi umora neke 70 let stare žene občan 13. julija.

Mrs. Thompson pravi, da bo rabeljevo delo opravila sama. Owensboro nim avilic, toda postavili jih bodo v mestni ga-raži.

"Glas Naroda"
(A Corporation)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
314 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"GLAS NARODA"
(Voice of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
Na celo leto velja za Ameriko in: Za New York za celo leto \$7.00
Kanado \$6.00 Za pol leta \$3.50
Za pol leta \$3.00 Za innesetvo na celo leto \$7.00
Za četrta leta \$1.50 Za pol leta \$3.50
Subscription Yearly \$6.00
Doplat brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejane bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.
Advertisement on Agreement
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelj in praznikov
"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

SUSA

Susa je delo narave. Ne pozna nobenih državnih meja in nobene meddržavne trgovine.

Leta 1934 je strahovita suša uničila ogromno množino ameriškega pridelka. Že štirideset let ni bilo take suše. Pravijo, da bo letos še huja.

Najbolj sta prizadeti obe Dakoti, Wyoming in vzhodni del Montane. Nekoliko manj — toda dovolj — tudi države Tennessee, Kentucky, Ohio, Indiana, Illinois, obe Carolini, Missouri Louisiana ter deli Kansasa in Texasa.

Zadnje deževje je deloma rešilo pridelek na Long Islandu in v državi New Jersey.

Najvišja inštanca v tej deželi je najvišje zvezno sodišče, ki razsoja, kaj je prav in kaj ni, kaj je v soglasju z ameriško ustavo in kaj ne.

Proti suši je najvišje sodišče seveda brez moči. Najvišji sodniki ne morejo zapovedati: — Dež, vsuj se in namoči razsušeno zemljo! Tako daleč ne seže njegova oblast.

Najvišje sodišče more le vladi prekrižati načrte. In kaj namerava storiti vlada?

Od farmerjev, ki so od suše prizadeti, namerava kupiti živino ter jim jo plačati v gotovem denarju. Živino namerava poslati v kraje, kjer je dovolj pašnikov in dovolj vode. Nekaj jo misli pobiti in prodati meso.

To je povsem pametno in pošteno, kaj ne?

Toda najvišje sodišče lahko prekriža vladi račune kot jih ji je v zadnjih dveh letih že precejkrat prekrižalo.

Proti suši ne more najvišje sodišče nič ukreniti, dočim lahko ovzrže vse načrte, ki jih skuša vlada uveljaviti za pomoč vsled suše prizadetim farmerjem.

JULIJ, MESEC KRVI

V zgodovini je mesec julij z rdečim podčrtan. Meseca julija je bil usmrčen predsednik Združenih držav ter predsedniki Mehike, Haitija in Santo Domingo.

Zadnji car vseh Rusov in avstrijski kancler Dollfuss sta bila meseca julija usmrčena.

Meseca julija so umrli na večalnih zarotnikih, čijih žrtev je bil Abraham Lincoln.

Nicolo Sacco in Bartolomeo Vanzetti, sta baje meseca julija zakrivila umor, ki sta ga morala s smrtjo plačati.

Meseca julija 1904, torej davno pred Lindberghovim slučajem, je bil v Pennsylvaniji ugrabljen in najbrž tudi umorjen štiriletni Charles Ross, otrok bogatih starišev.

Meseca julija 1916 je tekoma pripravljenost parade v San Franciscu eksplodirala bomba in usmrtila deset oseb. Atentat so naprtili Tomu Mooneyu, kateri se še sedaj nahaja v ječi.

Mesec julij je dobil ime po Juliju Cezarju. Tudi Cezar je postal žrtev atentata.

2. julija 1881 je usmrtil Jules Guiteau ameriškega predsednika Garfielda.

Meseca julija je bil usmrčen enoroki meliški predsednik Obregon in istega meseca je postal žrtev atentatorja tudi Ulysses Heureux, predsednik republike Santo Domingo.

PADEL JE PRVI SNOP PŠENICE V BANATU

V Banatu se je začela žetev, ali bolje rečeno kosnja žita, zakaj tam žita ne zanjejo, marveč kosijo. Ban dunavske banovine je izdal odredbo, da smejo kmetje svoje kosilne stroje uporabljati le na lastnih njivah in da jih ne smejo več posojati drugim, da bodo kosci prišli do skromnega zaslužka. S to naredbo so vsi zadovoljni, posebno pa jo seveda pozdravljajo dinarji. Pšenica je letos dobro obrodila in bo pridelek skoraj dvakrat večji od lanskega, po kakovosti pa dosti slabši.

"GLAS NARODA"
pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

Advertiser in
"Glas Naroda"

Iz Slovenije.

POŽIG IZ MAŠČEVALNOSTI

Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjala 48-letna delavka Neža Kregarjeva iz Trebe za radi požiga. Dne 27. maja je opazila posestnikova žena Neža Kunejeva v Trebeh pri svojem hlevu listnjaku Nežo Kregarjevo in vprašala, česa išče.

Ko je Kregarjeva odgovorila, da išče dražje, jo je Kunejeva zavrnila, da tam niti dražja. Kregarjeva je zagrozila Kunejevi, da bo že kmalu videla. To je Kunejevo razjezilo in je večkrat udarila Kregarjevo. Ko je Kunejeva kmalu nato pogledala v listnjak, je opazila, da v listnjaku gori. Skušala je pogasiti ogenj, kar pa se ji ni posrečilo. Ogenj se je naglo širil ter je upepelil gospodarsko poslopje Alojza Kuneja in sosednja poslopja posestnikov Martina Mareničiča in Franca Uršiča. Kunej ima 90,000 Din, Mareničič 50,000 Din in Uršič 60,000 Din škode. Posestniki niso bili zavarovani. Obtoženka je priznala dejanje in izjavila, da se je hotela maščevati nad Kunejem, ki je njo in njeno hčer dolžil, da sta mu kradli kokoši. Kregarjeva je bila obsojena na 10 let robije in na trajno izgubo častnih pravic.

STRELA ZAŽGALA NA DVEH KRAJIH

Iz Radeč pišejo: Zadnje neurje je povzročilo v dolnji Savski dolini veliko škodo zlasti tam, kjer je padala toča. V Radečah je lilo kakor iz škala in vmes je treskalo in grmelo. Naenkrat je začelo v zvoniku biti plat zvona. Domači gasilci so tekli proti Loki, misleč, da gori tamojšnja narodna šola, a je strela zažgala le Stravsovo kozolec. V Prapretnem pa je strela udarila v Zidarjev skedenj in ga upepelila s 14 vozovi sena precejšnjo količino žita iz poljskim orodjem vred.

USODNA PADCA

V Krpulah pri Šmarju je padla 32-letna posestnica Julijana Jecleva pri nalaganju sena tak nesrečno z voza, da si je zlomila tilnik. Na Zg. Hudinji pri Celju je padel 39-letni, pri posestniku Ivanu Škaletu na Zg. Hudinji uslužbeni hlapec Ivan Ačko ponoči z gospodarstvskega poslopja in si poškodoval hrbtenico. Ponesrečenca se zdravi v celjski bolnišnici.

S SMRTNONEVARNIMI POŠKODBAMI

so prepeljali v splošno bolnišnico 53 letnega viničarja Antona Lešnika, ki ga je v Koških povozil neki avtomobilist. S prebito lobanjo, strto levo ključnico ter poškodbami na rokah in nogah so nezvestnega prepeljali v splošno bolnišnico.

PLAVANJE IN DRUGI ŠPORTI

Piše Dr. John L. Rice, zdravstveni komisar mesta New York.

Vsakdo, naj bo mladi ali stari, bi moral znati plavati. Drugeče je čas naučiti se sedaj, ko se odvarja sezona plavanja pod milim nebom. Mladim otrokom naj se dovoli, da se zabavajo v plitvi vodi, dokler se je ne bo jijo več, potem pa naj se jim pokažejo giblaji za plavanje. Ne bo dolgo minulo, ko se bodo sami ravnali prav zlahka. Kar se tiče odraslih, ki ne znajo plavati, naj se prepustijo poduku dobrega plavalnega učitelja, ki jim kmalu pokaže, kako se človek zlahka nauči plavati.

Plavanje je ena izmed najboljših telovadb, ker ne le zaposluje vse mišice telesa, marveč tudi privadi k globokemu dihanju in drži človeka v svežem zraku in solnčni svetlobi. Za one, ki živijo ob morju o bali ali blizu jezera ali reke, je skok v vodo pred zajtrkom zabava, ki ji ni para. Okrepčevalni sistem in daje silo za delo, ki ga treba izvršiti tekom dneva.

Naj vas pa svarim, da jezero ali reka, kjer plavate, ne sme biti onesnažena ali okužena. V vodi, okuženi vsled odpadkov, obstoja vedno nevarnost legarja in boleznih oči, ušes in grla. Zato bodite previdni, ko si izbirate kraj za plavanje in kopanje. Tudi če znate prav dobro plavati, ni dobro ostati v vodi več kot trideset minut, kajti potem se prav lahko prehladite in utrudite. Tudi nikar ne pojdite v vodo po obilnem obedu — rajši počakajte par ur.

Igre pod milim nebom so zdrave in okrepčevalne, ali starejši ljudje naj ne pretiravajo. Je toliko raznovrstnih zabav na prostem, da si človek

GNEZDA TAJNE PROSTITUCIJE

izkoriščanja revnih mladih deklet je razkrila zagrebška policija. Zaprli so že 7 žensk, ki so svoja stanovanja uredila za nemoralna gnezda. Te ženske so imele med raznimi prostitutkami svoje pomočnike, klientelo pa so tvorili večinoma samo premožni razuzdanci. Najboljši zaveznik sramotnega posla pa je bila seveda revščina, ki je v nemoralna gnezda priganjala revna, od 13 do 17 let stara dekleta. Pretresljive so bile izpovedi teh žrtev. Lakota jih je prignala v beznico. Bile so tudi take, ki so skušale začeti novo življenje, a vedno se je spet kaj zgodilo, da so se znašle spet na dnu. Ena je dobila zaposlitev v neki gostilni, delala noč in dan, priborila si je zupanje gospodarja in prepričana je bila, da se ji je odprlo novo življenje. Pa je nekega dne stopil v gostilno neki ugledni razuzdaneec, ki jo je nekaj časa izkoriščal. Dekleta je spoznal in gostilničarju je povedal, da tak ženska ne spada v gostilno, kamor zahajajo ugledni ljudje. Precej razuzdaneec in zapeljivcev ima policija že v evidenci. V eni sami ulici sredi mesta stanuje kar 12 takih možakarjev. Mnogo pa je tudi takih, ki jih ne bo mogoče izslediti, ker so zahajali v brloge nemoralne silno previdno, navadno celo maskirani.

UBEŽNEGA ROBIJAŠA SO ZAJELI NA NOGOMETNI TEKMI

Iz mitroviške kaznilnice je že pred meseci pobegnil robijaš Huso Ivankovič, ki je bil obsod

vsake starosti more izbrati, kar se njegovemu telesu najbolje poda. Prepustite mladini take igre, kot baseball in tennis; starejši ljudje bodo imeli več koristi od lažjih iger, kot so kroket, balinjanje itd. Sredi poletja ne igrajte na prostem, ko solnce stoji visoko, ker je vedno nevarnost solnčarice. Končno ne pozabljate na zdravonno vrednost hoje po gozdih in livadah. Stezka je kaj boljšega za starejše odrasle.

Vsakdo pa naj se zabava s kakim zunanjim sportom polti, naj bo te ali one vrste. — Sport pod milim nebom zares pomaga za zdravje.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vred našo dolgotrajno skrbnost Vam zmoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno predskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preiskrmo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potni liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedrjavljani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljanje Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(Travel Bureau)
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Peter Zgaga

— Vsem ljudem ni mogoče ustreči. Niti Bog jim ne more. Kako bi jim ustregel jaz, — slabotna stvar.

Prišel sem do zaključka, da bi moral na svojem zadnjem potovanju obiskati vse naročnike in čitatelje "Glasa Naroda", da bi ne bilo nobene zamerje.

To mi pa najbrž nikdar ne bo mogoče.

Na Pacifik in v Canado bi me moral nesti zlomek tor v Mehiko in v Južno Ameriko, da bi vsem ustregel, kajti po vseh teh krajih ima "Glas Naroda" svoje prijatelje in naročnike.

Še po naselbinah, kjer sem se po par dni potepal, mi ni uspelo videti vseh.

Niti v Pittsburghu, niti v Girardu, niti v Barbertonu. V Clevelandu pa sploh ne.

Možje, ki so izvedeni v takih stvareh, so mi povedali, da bi imel v Clevelandu najmanj za tri mesece dela.

V Barbertonu mi Mrs. Zupce zameri, ker je nisem obiskal.

Pa prihodnjič, ko bom zopet hodil tam okrog, če bosta prijatelja Troha in Podlince zadovoljna.

Kot slišim, je bilo tudi v Little Falls nekaj zamere.

Vse drugače sem nameraval, pa mi je rajtenga unesla kot mi je že neštetokrat.

Iz Clevelanda sem se mislil podati s parnikom do Buffala, obiskati Gowanda, odtam pa preko Little Fallsa in Albanyja v New York.

Bilo je pa do ure natančno izračunano, kdaj se moram vrniti. Po tem pa lahko presodite, kaj se to pravi.

V Little Falls so me baje čakali, in se kar čudim, da se me še niso naveličali.

Pet let zapored sem bil vsako poletje tam. In nekaj moram reči: — Nikjer ni tako prijetno in tako lepo domače, kakor na Ziberšah.

Letošnje poletje sem v kratkem času dosti videl in dosti doživel, toda čez Ziberše ga ni (že vsaj za me ne) kraja na svetu.

V Girardu so mi za žiberške ljudi izročili nebroj pozdravov: Masletov bratranec Frank, Rezina sestra in pa sestra vesele vdove Bete Godičeve.

— Bom že pozdravil, — sem jim rekel, pa nisem.

Zato mi je pa tudi poslala Masletova Reza z Ziberš značilen pozdrav: steklenico najboljšega in pa v posebnem zavoju pristno tržaško figo.

Skoda, da je tako proketo suha. (Figa namreč, ne Reza.)

In nadalje sem zvedel, da je nekdo strašno razžalil Littlefallske Logačane, ker je rekel, da je Logatec tam blizu Čičarije. Tega kar ne morejo preboreti.

Skoro tako so jezni kot da bi jih kdo z bobom nagnal. O prijatelju Matiji mi poročajo, da je svoj "avtomobil" penzioniral in da je začel gojiti goba v njem. Iz tal in iz stropa so začele poginjati.

Nič čudnega. Goba potrebuje vlage, in v Matijevem "avtomobilu" je bilo vsakovrstne vlage vedno dovolj.

Povedali so mi, da si je nabavil električni aparat za brtje; tak aparat, ki kar na suho brije. Stane pa petnajst dolarjev.

Hm, to se mi zdi precej prefirana cena. Dvornim namreč, da je zraslo Matiji v zadnjih tridesetih letih za petnajst dolarjev kocin.

Sicer se bomo pa kmalu prepirali, kaj in kako.

Sem pač tako prištiman, da mi je leto skoro brez pomena, če ne preživim v dvanaestih mesecih že vsaj dveh dni v družbi Littlefallskih rojakov.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ANDRES EJE:

BELI NAGELJ

Če stopiš kjerkoli v Evropi ali v Ameriki v kako knjigarno in zahtevaš lahko umljivega vodica na arabski, ruski, češki jezik, prejmeš drobno knjižico. To je "poliglota", ki ga kupiš ker je deloma pregledno pisan, deloma je pa tudi poceni; dobiš ga za frank, za pezeto, za marko. Zares, prav izborno ti služi v kaki restavraciji, brivnici, v prodajalni klobukov, a da bi se mogel po "poliglota" razgovarjati, pa bodi še tako preprosto, tega si pa ne pridobiš iz te knjižice.

Nikoli ne bom pozabil, kako se mi je to pojasnilo, ko sem nekoč odhajal iz Genove. Pri nekem portugalskem analfabetu, ki je imel največjo knjigarno v Rio de Janeiru, sem si kupil italijanski poliglota in na vožnji po morju sem se po njem prav pridno učil italijanščine. Že pri Gibraltarju sem znal na pamet ta svoj "katekizem" in ko smo pristali v Genovi, so me koj vsi razumeli. Tudi pri kosilu nisem imel nobenih težav in sem dobil jedila, ki sem si jih zaželel in po laško naročil. Kar posmeheval sem se v duhu tistemu inženjerju, ki je moral v Parizu ves teden jesti sam sir in race, ker sta bili besedi fromage in canard edini francoski besedi, ki ju je znal.

Toda — prežgodaj sem se veselil svoje zmage! Že čez tri ure sem stal ko kak tepec pred majhnim Genovčanom, ki je zlobudral, bruhal iz sebe laške besede in streljal z njimi vame ko najmodernejši top svoje grana-te. Niti glasu, niti trohice ga nisem mogel razumeti. Ta človek bi mi bil prav tako lahko govoril po samojedsko ali kirgizsko niti pičice nisem razumel. Moje dosedanje občudovanje poliglota je naglo ugasnilo spričo te toče samih izstrelkov.

Čudovito mi je bilo. Taval sem tja in sem in sem prišel v neko stransko ulico zadaj za trgovino Aqua verde. Medtem ko sem skušal razpoznati ceste, me je bil napadel ta Italijan.

Slednjič se mi je toliko posvetilo, da sem videl, da hoče mož nekaj zvedeti od mene. Kazal je na gumbnico ovratnika mojega jopiča in skušal izzvati mojo pozornost na svoj jopič. Zares, čudno: oba sva imela bel nagelj v gumbnici. Pred nro sem ga bil kupil od neke majhne fiorelle pri katedrali sv. Lovrenca. Mogoče bi bil Genovčan rad zvedel, kje sem ga do-

bil, ker v te mletnem času še ni bilo nageljev? Skušal sem mu to dopovedati po angleško: zaman. Po francosko: ni zaleglo. Po špansko? Teda mu je nekaj zasijalo na obrazu. A zdajci so pri spomeniku Kristofu Kolumbu zapetela konjska kopita in človek z belim nageljem je kar sredi stavka prekinil ploho svojega zlobudranja in je že — izginil — kakor se je bil tudi iznenada pojavil.

Spet sem začel kolovratiti po mestu, ko sem zaskočil za seboj nagle, tihe korake. Urno sem se obrnil in se zazrl v oči neke mlade dame v dolgem ruemnem plašču, ki je strmela vame.

Odločno je stopila predme, vzela majhen zavojček iz žepa in mi ga stisnila v roko. "Signor," je v hipu zašepetala, "per lei, signor."

In je izginila. Italijanščina mlade ženske se je boljše prilagala mojemu poliglota ko italijanščina onega moškega. Te besede sem prav dobro razumel — pomenile so: "Za vas, gospod!" — Pa sem stal na neznani cesti v tujem mestu, držeč v rokah neznani zavojček. Glede na zavojček moram povedati, da je imel obliko škatlice za vžigalce — čeprav je bil težji ko taka škatlica — in je bil zavit v zelen papir in prevezan z vrvice.

Vsa ta reč je bila malce sitna, vendar me ni niti malo zmedla. Le v duhu sem se zatel k najmodrejšemu in najpoštenejšemu človeku, kar sem jih poznal: k Efreemu Liljekvistu in sem se vprašal: kaj bi on napravil v tem primeru? Dognal sem, da bi bil Efreem svojjo majhno, a leporaslo postavo spravil k prvemu stražniku in bi mu vse to povedal. Toda — nisem bil prepričan, ali bi moj poliglota zadoščal za razlago takega zamotanega položaja in pa mi je kar prirojeno — in ne — ker nič ne dam na stražnike, bodi te ali one države, še najmanj pa upoštevam laške. To morem si pomagati.

Zatorej sem zeleni zavojček vtaknil v žep in odšel po cesti proti spomeniku Kristofu Kolumbu. A vprav ko sem zavil krog vogala, sem zagledal policijski voz, ki je besno drevil čez trg in iz načina, kako je časnik dajal navodila, sem spoznal še bolj ko prej, da oko postavé nima nobene zveze z mojim zelenim zavojčkom.

Pa se je primerilo, da sem čez dve minuti nato dobil svojega prijatelja iz domovine. Precej časa sva klepetala; pred desetimi uro zvečer nisem prišel v svoj albergo — in šele tedaj sem spoznal, da sem bil lačen ko volk. Z veselo zavestjo, da vem, kako se pravi po italijansko teležji zrezek in kako sem stopil v jedilnico, si izbral mizo, potegnil stol in se usedel.

Oha! Kaj pa je bilo to? Zavojček, zeleni zavojček! Nanj sem se usedel. Šele zdaj sem se spomnil te dogodivščine. Sklenil sem, da razvozlam uganko in sem pretrgal ovoj — saj je bila rekla gospodična: "Za vas, gospod!" in sem potegnil sivo škatlico iz lepenke. Ko sem potegnil predalček iz škatlice, je padel na beli prt mize nekakšen ključ.

Ključ je bil precej težak, imel je na obeh koncih brado zvite konstrukcije in je bil tako nov, da se je kar svetil. Koj sem si dejal:

"Naj me vrag vzame, če ni to ključ kake blagajne!" Bržkone je bilo tako, da sem bil videti ves zmešan in odsoten, ko je hotelir koj nato stal poleg mene in me vprašal, kaj blagorodni gospod želi.

"Saj res — prinesite mi teležji zrezek z ocvrto evetaco." Bil je sam gospod hotelir, ki je prevzel moje naročilo, a natakar je stal za njim. Oba pa sta boščala na blagajniški ključ pred menoj.

Vzel sem ključ in ga vtaknil v žep. "Oprostite," je rekel hotelir, ki se je bil spomnil, da ne sme srepiti v gosta, "oprostite, a ocvrte evetace nimamo. Če bi si mogoče želeli makaronov s paradižniki ali oljem, vam lahko postrežemo!"

"Ne," sem odvrnil v svojem poliglotskem jeziku, "nikakor gospod. Tisočkrat se vam zahvalim, a moj želodec mi ne dovoli, da bi ga gostil s takimi mastnimi prigrizki."

Odkazali so mi sobo z okni na pristanišče in komaj se je začelo daniti, me je zbudilo cviljenje vreten na parniku in klic "ohoj!"

Koj nato je potrkalo.

Trkanje ni bilo navadno — tudi ne trkanje ženske roke; bilo je nekakšno trkanje v sredi med trkanjem pismonoše in (Nadaljevanje na 4. strani)

OKOSTNJAK SO IZKOPALI

V Dolni Lendavi so našli delavci, ki so kopali temelje na Slavičevu hišo, na človeški okostnjak, ki je tičal pol metra globoko v zemlji. Delavci so najprej izkopali človeško lobanjo, nato pa so prišli na dan noge, roke in rebra. Čuden je položaj, v katerem se je nahajal okostnjak. Sklepati je mogoče, da je bilo truplo položeno v zemljo v sledečem stanju. Po vseh okoliščinah je možno sklepati, da je bil sledečino izvršeno mestu izvršen zločin in da je zločinec svojo žrtev najprej usmrtil, potem pa zakopal pod hišnimi stopnicami. Na kraj najdbe je bil poklican zdravnik, ki je sicer dognal, da izvirajo kosti od popolnoma normalnega človeka, ni se pa moglo ugotoviti ali je bil mož ali ženska. Domnevajo, da je truplo bilo zakopano pred najmanj 20 leti. Obласти skušajo pojasniti skrivnost okostnjaka.

ZASPAL JE V SMRT

V nekem hotelu na Dunaju so našli mrtvega stroj. inženjerja Ludovika Jensa, ki je bil prispel dva dni prej s Českoslovaškega. Sprva so menili, da je mož izvršil na nenavadni način samomor. Preko ust in nosa je imel namreč poveznjeno masko za narkozo, kakršno rabijo za težke operacije. Maska je bila z gumasto cevjo zvezana s posodo, v kateri je bil eter. Pare tega etra so moža usmrtele.

Maska in plinski balon sta bila popolnoma nova, ugotovili so, da ju je Jenson kupil v neki trgovini dan prej. Policijska preiskava te smrti pa je dognala precej presenetljive vzroke smrti. Dokazano je namreč, da inženjer ni bil izvršil samomora, temveč gre le za usoden konec svojeverstnega eksperimenta.

Jenson je prišel na Dunaj, da bi izvršil tam na njem težko operacijo, ki se je je silno bal. Posebno narkozo, ki bi jo morali uporabiti pri tej operaciji, mu je zbujala silen strah. Da bi najprvo sam preizkusil, kako je v takšni narkozi, je kupil masko in posodo z etrom. Poskus je v večerni uri izvršil v svoji hotelski sobi. Ko so začele etrove pare, ki jih je vdihaval učinkovati, ni imel več moči, da bi se osvobodil maske, in je zaspal v smrt.

CIGANSKO LJUDSTVO JE IZ DOBE FARAONOV

Rumunski ciganski voditelji in pesnik Lazurica se bavi z mislijo, da bi svoje rojake združil v narod. Jedro tega naroda naj bi bilo 500.000 do 700.000 ciganov, ki živijo danes v Rumuniji, državi, ki ima največ tega nomaškega ljudstva na svetu. Čeprav živijo tudi rumunski cigani danes še svoje prosto življenje, je opaziti v njih vodstvu veliko spremembo. Danes ne stoji več na čelu njihovih poodnih rodov stari poglavarji, temveč intelektualci. Eden med temi ciganskimi intelektualci je George Lazurica. Slov kot nadarjen pesnik in časnikar, pa namerava izdajati pod imenom "Neamul Romilar" ciganski list, ki bo začel izhajati se letošnjo jesen. Ta list naj bi bil glasnik vseh ciganov na svetu in jih bo pozival, naj se spet zavedo svojega plemena. Po trditvah Lazurice so cigani kot narod obstajali že v času, ko so faraoni vladali nad Egiptom.

Prečitajte par poglavij romana "Grad Hubertus", pa boste nestrpno pričakovali nadaljevanj.

L. Ganghofer:

Grad Hubertus

:: Roman ::

"To ni nič!" se je smejal France. "Se je že zgodilo!" Lovec je moral imeti prav. S tem poslednjim treskom se je nevihta izdivjala. Vrstili so se le še slabotni bliski, ki so medlo osvetljevali podeče se oblake ter budili nalanko drda-joč grom.

Medtem ko je potrpežljivi tolažnik France ostal pri gospici Klesbergovi, je stopila Katica pod napušč kočice, opazovala tenko curlajo-či dež in pila v globokih požirkih dišeči zrak, ki je vel po gozdu. Oblaki so se razpuščali, svetlejša luč je obsijala goro in jezero in dež je popolnoma ponehal. Veter je pihljal v lah-nih sunkih skozi drevje in otresal kaplje z vsega vejčevja.

Okoli kočice se je bila naredila široka mlaka in povsod po rebri so klokotali majhni potočki. "Zdaj bo pa povratek težak!" je menil France.

"Pokažite mi, milostiva gospica, kakšne čevlje imate?" Katica je nekoliko dvignila obleko ter pomolila drobno nožico.

"Joj, zdaj je pa slabo!" je tarnal France. "Sto korakov v takšni mokroti in čevlječkam vam spade kakor goba z noge!"

Z zaskrbljenim pogledom je opazovala Katica poplavljen tla. "Kako bove pa prišli domov?"

"Saj ni tako slabo!" je menil France. "Samo pazite!" Vzel je dežni plašč iz jermenja pri nahrbtniku ter si vrgel puško na hrbet. Potlej je razvil plašč ter s plašno pazljivostjo zavil Katico v melko blago. Kakor siva mumija je stala zavita od pete do vratu in ko je iztezala glavo, da bi si iz gub plašča oprostila brado in lica, je bila podobna metulju, ki hoče zlesti iz bube. Še predno je prav domela, kaj se bo z njo zgodilo, jo je bil dvignil France v svoje naročje tako z lahka kakor otroka, katerega teže se je zdelo, da komaj čuti. Smehlja-je se mu je dovolila; potem je nenadoma zamomljala: "Kaj bo pa s teto Gundri?"

"Vse lepo po vrsti!" ji je odgovoril France. Zdaj je gospica Klesbergova oživela. Roke lomeč je prišla in najsveteje prisegala, da za vse na svetu ne ostane sama v tem groznem gozdu.

"Ne bojte se!" je tolažil France. "Volkov

in medvedov ni pri nas, miši se pa niso še nikoli lotile človeka. Le ostanite lepo tu, dokler se ne vrnem! Zdaj bom nasel milostivo gospico v kapucinsko hišico, potlej bo pa lahko počakala tam pod streho, dokler ne pride čoln. V desetih minutah bom zopet tukaj."

Medtem ko je gospica Klesbergova jadikovala in stokala, je on stopil v gozd ter z varnim korakom odšel. Kadar je prišel na večjo strmico, se je smehljaje ozrl na Katico ter rekel: Že gre! Moje noge imajo v gozdu oči in železne zobe za ugriz. Nikar se ne bojte, milostiva gospica!"

Smehlja se je Katica odkimala; slonela je varno na tej krepki rami; eno roko si je izvlekla iz gub plašča ter se odkrila. Lahni vetrič, ki je hladihl njena lica, ji je godil. Sanjavo je zrla v vedno bolj tiščeči se gozd in nje-ne poteze so se zamišljeno izražale.

"Povej mi France, ali je bil gozdar Anton Hornegr tvoj oče?"

"Da, milostljiva gospica. Zakaj se pa zdaj tega spominjate?"

"Bila sem tam zgoraj pri bukvi," je tiho rekla. "To je bila težka nesreča zate in za tvojo mater."

France ni takoj odgovoril. "Mojo mater je to hudo ranilo. Tako zelo je ljubila očeta in nesreča jo je napravila staro in tiho ženo. In jaz, moj Bog, sem bil tistikrat še mal deček, ki ni čisto nič vedel, kaj je izgubil. Zdaj pa vem, kaj je to, da nimam več očeta. No da, marsikaterikrat pridejo takele skrbi, ko si človek ne ve prav nič več svetovati in ko gre vsak drugi fant očeta vprašat. Koga naj vprašam jaz? Svoji materi pa tudi, nočem delati sivih las s svojimi skrbmi, drugače pa nimam nobenega človeka." Mirno je bil izgovoril te besede in zato je zvenelo iz njih nekaj kakor iz globokine vodnjaka.

S srčnim usmiljenjem so visele Katičine oči na lovčevem obrazu. "In še vedno ne veste, kdo je to storil?"

"Nič, čisto nič se ni izvedelo! Niti najmanjšega sumu ni. Toda čeprav je po tistem že tako dolgo, mora oni vendarle še živeti! In videl ga je nekdo, ki mu ne bo ušel. In če nas gospod Bog ljubi, mi bo že še katerikrat naklonil srečanje z onim in potlej bova obračunala!"

DALJE PRIDE

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI ! !

IZ BAGDADA V STAMBUL
4 knjige, s slikami, 627 strani

Vsebina:

Smrt Mohamed Emina; Karavana smrti; Na begu v Gorop; Družba En Naz
Cena1.50

KRIŽEM PO JUTROVEM

4 knjige, 598 strani, s slikami

Vsebina:

Jezero smrti; Moj roman ob Nilu; kako sem v Mekko romal; Pri Šamarli; Med Jendli
Cena1.50

PO DIVJEM KURDISTANU

4 knjige, 594 strani, s slikami

Vsebina:

Amadija; Beg iz ječe; Krona sveta; Med dvema ognjema
Cena1.50

PO DEŽELI SRIPETARJEV

4 knjige, s slikami, 577 strani

Vsebina:

Brata Aladžija; Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju
Cena1.50

SATAN IN IŠKARIOT

12 knjig, s slikami, 1704 strani

Vsebina:

Izzeljenci; Yuma šetar; Na sledu; Nevarnosti nasproti; Almaden; V treh delih sveta;

Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rešeni milijoni; Dediči

Cena3.50

V GORAH BALKANA

4 knjige, s slikami, 576 strani

Vsebina:

Kovač Šimen; Zaroza z zaprekami; V golobnjaku; Mohamedanski svetnik
Cena1.50

WINETOV

12 knjig, s slikami, 1753 strani

Vsebina:

Prvikrat na divjem zapadu; Za življenje; Nšo-č, lepa Indijanka; Prokletstvo zlata; Za detektiva; Med Komanci in Apaci; Na bevarnih potih; Winetovov roman; Sans Bar; Pri Komancih; Winetova smrt; Winetova oporoka
Cena1.50

ZUTI

4 knjige, s slikami, 597 strani

Vsebina:

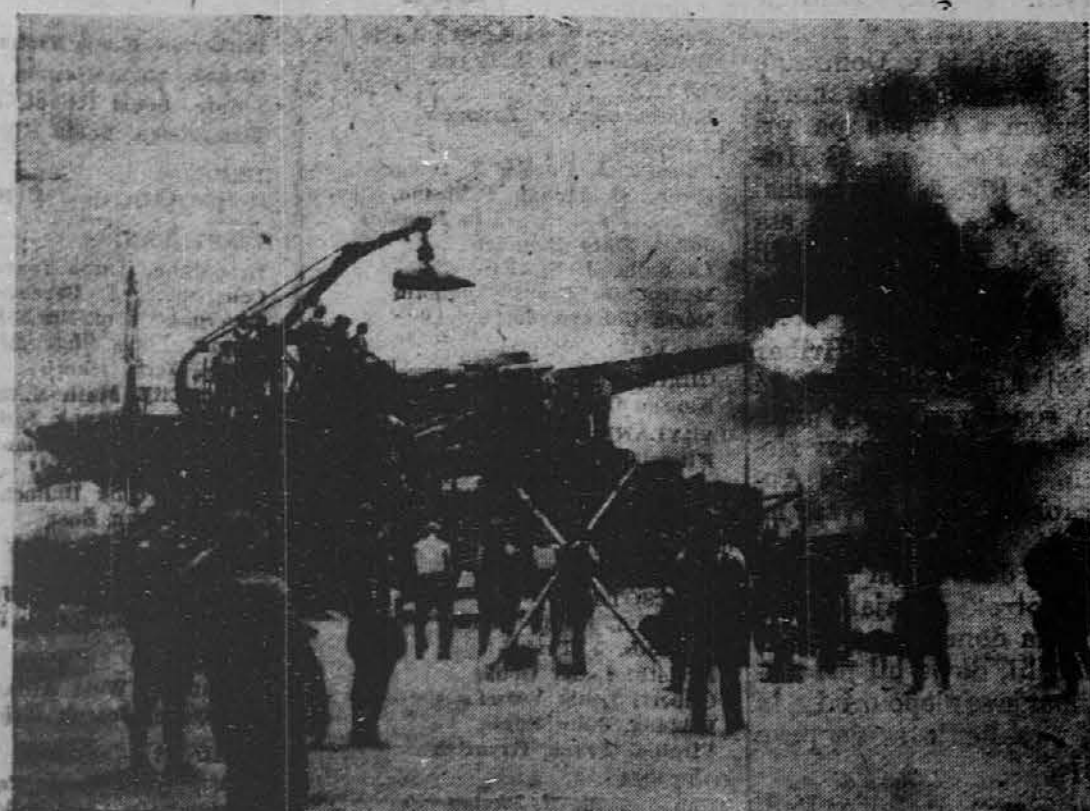
Boj z medvedom; Jama draguljev; Končno —; Rih, in njegova poslednja pot
Cena1.50

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

Sedemdeset milj južno od Los Angeles so postavili ogromen top, s katerim je mogoče stre-
ljati na silne daljave. Vsak izstreljek stane \$1.500.

Srčna stiska

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

"Stric," pravi tiho.
"Kaj je?" odgovori kratko baron.
"Kako je Kraftu? Ali živi — —"
"Živi še — zdravnik je pri njem — jaz ne morem pomagati," odvrne baron.
"Toda je zelo slab?"
"Če se ne zgodi čudež, je izgubljen! Toda trdno upam, da bo Kraftova močna narava zmaga, da mi ne bo treba doživeti, da je moja edina hči postala morilka — kako je sploh mogla Gerta kaj takega storiti — nobene vesele ure ne bo več imela v svojem življenju. Helmut v tej uri sem se postaral!"

Iz glasu je zvenela vsa bolest njegovega srca. Ves zlomljen stoji — in še ni vedel, ni niti slutil najhujšega, ki je čakalo nanj.

Helmut molči; še ni našel poguma, da bi barona pripravil na najstrašnejše. Tedaj pa ga baron vpraša:

"Kaj pa je vendar Gerta hotela reči s svojimi besedami — to je bila strašna obdolžba — in kako je prišla do tega, da je dvignila puško proti Kraftu? Ali se je šalila? Kolikokrat sem jo svaril pred takimi šalami! Kje pa je pravzaprav? Z mojo ženo ni mogoče govoriti; zaprla se je v svojo sobo — in Gerte tudi — —"

Helmut vpre oči v tla.

"Zakaj ne govoriš? Gerta se najbrže boji priti pred mamo!"

Stisne pesti.
"Toda dala mi bo odgovor, da je s svojo porednostjo uničila človeško življenje!"

"Stric," prosi Helmut tiho in potr, "stric, Gerta se je že spokorila."

"Kako — kako misliš?"

Polne strahu se mu razširijo oči.

"Stric, pripravi se!" Helmut trdo stisne baronovo roko.

"Gerto sem našel v jereu; leži v stanovanju starega Vosa." Bolesten vzdih pride iz baronovih prsi. Omahne, kot bi ga zadela strela, se prime za vrat in bi padel, ko bi ga Helmut ne prijel. Tako bridko ga je zadela žalostna vest. Obe roki iztegne v zrak in jeclja:

"Kaj pripoveduješ? Gerta mrtva? In pri Vosu leži? Hočem jo videti!"

V največjem strahu, da bi barona zadela kap, skrbi Helmut zanj. Po nekaj minutah se nekoliko pomiri.

"Sedaj grem k svoji hčeri," pretresljiva bolest govori iz njegovega glasu in Helmutu tečejo solze iz oči — "sam grem — ti ostaneš tukaj, in kadar se vrnem, mi boš povedal, kar veš. Ne skrbi za me!"

In trdnih korakov gre baron v malo stanovanje starega Vosa. Vos ga je že pričakoval in mu pride naproti.

"Ta nesreča, gospod baron," pravi s tresočim glasom, "tega je kriva samo ta prekleta megla, da je prišla baronesa preblizu vode — pri taki megli še človek ne vidi roke pred nosom — —"

Vprašujoče gleda baron za trenutek v dobri, zvesti obraz starca — ali ne bere že na njem odtožbe, da je njegova hči postala morilka in si je vsled tega vzela življenje? Toda ne, iz teh razornih potez je govorilo globoko sočutje, ki je hotelo z dobrimi besedami pregnati zle misli — kajti tako gosta "ta prekleta megla" vendarle ni bila in tedaj barona premaga.

"Vos," ihti, "Vos — —"

Starac boža s svojo razkavo roko baronovo roko in ga skuša z ljubeznivimi besedami tolažiti.

"Spi, gospod baron, mehko in mirno! Kdo ve, kaj ji je bilo prihranjenega — mladi gospod poročnik in jaz sva ji zatisnili oči."

Odpre vrata v malo sobico, v kateri leži Gerta. Vos je prižal svečo in jo postavil poleg Gertine glave; nekaj zakasnelih aster in georgin, ki jih je še našel, je posul po njej, da je vse izgledalo malo prijaznejše.

Molče mu namigne baron, da ga pusti samega.

Ko zopet stopi iz sobe od trupla svojega otroka, se je postaral za leta.

"Ko se popolnoma zmrči, jo boš prinesel v hišo — moja žena ne ve ničesar — hvala ti, Vos — nikdar ti ne bom pozabil."

Samo to je mogel baron z največjim naporom izpregovoriti.

Helmut čaka nanj pri vratih. Bolelo ga je srce, ko je navzile mraku videl, kako potr je bil baron, ki ga je drugače poznal tako veselega in močnega moža. Izpregovoriti ne more nobene besede, v iskrenem sočutju mu samo stisne roko.

Ko prideta v sobo, se baron težko vrže na stol in temno gleda pred se. Pri medli luči svetilke je izgledal baron še bolj star in potr. Njegovo telo se prične krčevito tresti; Helmut ga pomirjevalno prime okoli vratu in mu briše solze z obraza.

Tako sedi nekaj minut, nato pa vpraša:

"Sedaj pa, Helmut, kaj mi moreš povedati? Saj si bil poleg, ko je padel on urodpolni strel."

Helmut se bori sam s seboj — kaj naj mu reče? Gerte ni mogel več obtoževati — bila je mrtva — pa vendar je bila edina vzrok one strahote. Odločno vzravna glavo in reče:

"Stric, strel je bil pravzaprav namenjen meni — Kraft se je za mene žrtvoval z nevarnostjo svojega življenja."

"Kaj mi tukaj poveš? Tebi — ali prav slišim? Kako naj bi Gerta — —"

"Zelo težko mi je ti odgovoriti, kajti vzroki so daleč zadel."

"Ne razumem te, Helmut,"

"Stric, obljubi mi, da me boš mirno poslušal in da me ne boš prekinil. Torej poslušaj. Veš, da sem imel Gerto rad, da sem se potegoval za njo."

"O tem pa nisem mnogo opazil."

"Seveda se nisem kazal, da hrepenim po njej in se nisem za njo metel — ker se je zanimala za nekoga drugega."

"Gerta? Gerto se motiš. O tem ne vem ničesar; kdo pa bi bil — povej!"

(Dalje prihodnjik.)

BELI NAGELJ

Nadaljevanje s 3. strani.

birica. Imel sem čisto vest in sem zavpil:

"Naprej!"

Na pragu sta se v somraku pojavila dva policista, kratkih nog, v ponošeni uniformi — in ta vražji poliglot! — razumel sem pomen njunih besed:

"Oblecite se! V imenu po stave! Na komisarijat!"

Na omarici pri postelji je ležal ključ, oni blagajniški ključ in eden obeh policistov je planil in ga pograbil kakor sestradan pes hlastne po kosti, a jaz sem zehaje vtikal noge v hlačince. Čez pet minut sem bil blečen — tak sem mislil — a tedaj je pripomnilo drago oko postave prav porogljivo:

"Signor se ni oblečen."

"Kako da ne," sem odvrnil.

"Kaj mi še manjka?"

"No, manšeti," je odvrnil vražji človek — in me vklepil.

A bil sem bolj prečut ko jezen.

Če človek potuje, rad doživi kaj zabavnega, česar ni v Baedekerju. Tudi jaz si nisem mogel misliti drugega, ko da bo ta zadeva takoj pojasnjena. V duhu sem že videl skesanega komisarja pred seboj, ki me vabi k sebi na zajtrk in mi postreže s teletjim zrezkom in ocvrto cvetačo. Sicer se mi je pa že vnaprej dobro zdelo, kako bom opoldne vse to pripovedoval prijatelju — ko bova skupaj pri kosilu.

Vendar — ta zgodba se je grdo spakerala.

Obtožili so me in obsodili, še preden sem stopil k svinšene temnice. Tatvina se je bila izvršila — že v drugo. Z nekim, že prej ukradenim ključem so se tatovi polastili neke manjše blagajne. S tem ključem pa naj bi odprli večjo blagajno. Slabo je bilo to, da ni bilo v poliglotu nobenega "Obiska pri preiskovalnem sodniku" ki sem ga znal na pamet! Nobenega zloga nisem znal povedati v svojo obrambo in tako bi mogel tičati kar tri dni v ječi. Brez dvoma je slabo vplivalo, ko sem jecljal vpričo Poncija Pilata.

Medtem sem napisal listek svojem prijatelju. Prišel je in tako povedal, da je bila oblast močno prestrašena. Zares, to ni bilo ko v poliglotu: "Zelim par svetlorumenih rokavic." Slednjič so me izpustili.

Uganka je bila pa ta, ki jo je brez dvoma že vsak razvozlat, da je beli nagelj v moji gnumbnici premotil ono rumeno gospodično.

Prečitajte par poglavij romana "Grad Hubertus", pa boste nestrno pričakovali nadaljevanj.

ZA KRATEK ČAS IN ZABAVO

NASLEDNJE KNJIGE TOPLO PRIPOROČAMO LJUBITELJEM ZDRAVEGA HUMORJA

DOMAČE ŽIVALI. 72 strani. Cena	30
GODČEVSKI KATEKIZEM. 61 strani. Cena	25
HUMORESKE IN GROTESKE. 180 strani. Cena	30
Trda vez. Cena 1—	
12 KRATKOČASNIH ZGODBIC. 72 str. Cena	25
PO STRANI KLOBUK. 159 strani. Cena	50
POL LITRA VIVAVCA, spisal Felgel, 138 str.	50
PREDTRŽANJ, PREŠERN IN DRUGI SVETNIKI V GRAMOFONU. 118 strani. Cena ..	25
SANJSKA KNJIGA	60
SANJSKA KNJIGA	90
SLOVENSKI ŠALJIVEC. 90 strani. Cena	40
SPAKE IN SATIRE. 150 strani. Cena	90
TIK ZA FRONTO. 150 strani. Cena	70
TOKRAJ IN ONKRAJ SOTLE. 67 strani. Cena ..	30
TRENUTEK ODDIHA (Knjiga vsebuje tudi šaloigro "Vse naše"). 189 strani. Cena	50
VELIKA ARABSKA SANJSKA KNJIGA	150
VESELE POVESTI. 79 strani. Cena	35
ZENINI NAŠE KOPRNELE. 111 strani. Cena ..	45

TE KNJIGE LAHKO NAROČITE PRI:

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

210 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

PRIDITE V JUGOSLAVIJO

7 dni do vaše domovine, če potujete na ekspresnih parnikih

BREMEN EUROPA

Brzi vlak v Bremerhaven zajame udobno potovanje do Ljubljane

Ali potujete s priljubljenimi ekspres. parniki:

COLUMBUS

HANSA - DEUTSCHLAND HAMBURG - NEW YORK

Izborne železniške zveze od Cherbourg, Bremena ali Hamburga

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

57 BROADWAY, NEW YORK

UMOR MARIJE PENKOVE PRED SODNIKI

LJUBLJANA, 26. junija. — Dopoldne se je pričela pred senatom obravnava proti Pircu Ivanu in Hribarju Francu, ki sta obtožena, da sta na zverinski način umorila lani 27. febr. Penkovo Marijo. Poleg njiju sedita na zatožni klopi tudi Angela Gaberšek in Jožefa Hribar.

Obtožnica pravi, da je Hribar Penkovo Marijo blizu vasi Podrečje v gozdu Šumberg podrl na tla, jo davil do nezvesti 7 minut in jo nato s pomočjo Ivana Pirea, ki je med tem stal na straži, zavil v žakljevino, jo privezal z motovozom in pasom na kol ter jo obteženo s 53 kg težkim kamnom vrgel v globok tolmun potoka Rače. Penkova je tako prišla ob življenje. Umorila sta jo oba po zrelem preudarku. Hribar Franc je dejanje storil tudi iz koristiljubja.

Hribar Franc, Gaberšek Angela in Hribar Jožefa so pa od konca februarja lani do sredi marca na Podrečju ukradli Penkovi iz zaklenjenih prostorov okoli 7200 dinarjev, iz nezaklenjenih prostorov pa predmetov za nad 1000 Din vrednosti. Pirc Ivan je sprejel od Hribarja večino teh ukradenih stvari.

Hribar Franc je bil septembra 1. 1931 omejeno preklecan zaradi zapravlivosti po sodišču na Brdu na prošnjo županstva občine Domžale. Hribar je zdaj star 28 let. Rojen je bil v Podrečju pri Domžalah, je oženjen, po poklicu mizar. Bil je že kaznovan. Gospodaril je na svojem posestvu naravnost blazno. V nekaj mesecih je zapravil okoli 40.000 Din ter naposled prodal v juniju 1. 1931 svoje posestvo za 110.000 Din.

Dne 13. februarja 1933 je Marija Penko prodala Hribarju svojo hišico na Podrečju za 28.000 Din. V podrobni kupni pogodbi je Penkova pridržala razne služnostne stanovanjske in užitinske pravice zase in

za svojo mater Petek Marijo. Vpraz zaradi teh pravic je nastalo napeto razmerje med Penkovo in Hribarjem. Penkova je bila razen tega prepirljive narave in se je rada tolažila.

Aprila 1. 1934 je Penkova že tožila Hribarja zaradi tatvine gnoja. Hribar je bil tedaj obsojen. Sodišče v Ljubljani je tega leta obsodilo Hribarja in njegovega pajdaša Franca Haceta zaradi tatvine na 15 dni. Haca Franc je ljubimec sestre Hribarjeve žene. Ta Haca in neka Dolničar Marija sta v preiskavi zdaj zaradi ropa.

Hribar je med tem dobil še tretjega otroka. Skrbeti je moral za otroke in za ženo, bil pa je brez posla.

Obupne razmere Franca Hribarja v zadnjih letih kažejo na motiv za njegov zločin. Do Penkove je imel velike obveznosti. Njegova zločinska nagnjenja in težnja po udobnem življenju na račun drugih so zmagała v Hribarjevi notranjosti. Računal je, da bo dal prostoro, ki sta jih uživala Penkova in njena mati, v najem. Njegova tatvinska narava se je pa polakomnila premoženja Marije Penkove. Hribar je vedel, da bo Penkova še dolgo živeła, saj je bila stara šele 57 let. Le s silo bi se je iznebil za vedno.

Pirc Ivan ni tako zakrknjen zločinec kakor Hribar. Star je 37 let in doma iz Ihanu. Po poklicu je čevljarški pomočnik. Poročen je že 10 let s sestro obdolžene Gaberškove Angele.

Gaberšek Angela je pred 5 leti prišla iz Beograda, kjer je služila. Stanovala je pri sestri to je Pirčevi ženi. Med Angelo in Pircem je nastalo intimno razmerje, ki je trajalo do Pirčeve aretacije. Ko je Angela zanosila s Pircem, jo je sestra zapodila iz hiše. Angela je vzeła v najem podstrešno sobo pri Penkovi. S tem pa njeno razmerje s Pircem ni prenehalo. Pirc je zahajal k nji po dvakrat na teden in je pri nji tudi prenočeval. S pravo ženo je imel Pirc že 6 otrok, z Angelo pa dva. Delal je v Domžalah njegova prava žena je stanovala v Hudem. Angela pa pri Penkovi na Podrečju. S Hribarjem se je Pirc že prej poznal — prav dobra prijatelja sta postala med tem, ko je hodil na obiske k svoji prilježnici Angeli.

Pirc se je bal, da bi Hribar odpovedal Angeli sobo, če bi odklonil sodelovanje pri umoru Penkove ali če bi njegov zločin izdal. Vedel je, da bi Angele z otrokom nihče ne vzel na stanovanje. Bila bi na cesti. Nihče ne bi dovolil, da bi Pirc, oče šestih otrok, zahajal k svoji ljubici na dom. Ta strah je Pircu prisilil, da je bil pri zločinu Hribarjeve slepo orodje in da zdaj preklicuje svoje prvo priznanje.

Penkovo so pogrešali v Podrečju od 27. januarja lani. Hribar, njegova žena Marija in Gaberšek Angela so orožnikom izjavili, da je šla Penkova bečati in je najbrž padla v vodo

po nesreči. Dne 10. junija lani sta Lorber Hilda in Drašček Kristijan našla, že močno razpadlo truplo Marije Penkove v potoku Rači. Čevljar Benda je spoznal po čevljih, ki jih je popravljal, da je umorjena ženska res Penkova. Gaberškova je spoznala Penkovo po obleki. Na truplu zdravniki niso mogli ugotoviti nobene poškodbe, niti ne tipičnih znakov, ki bi kazali, kako je Penkova umrla. Gotovo pa je, da je umrla nasilne smrti. Morilec jo je zadavil ali pa se je zadušila, ko jo je vrgel zvezano v vodo.

Ljudski glas je takoj obsodil Hribarja saj je Penkova bila samo njemu v napotju in se je hotel prej ko mogoče iznebiti te sitne preužitkarice. Nihče drugi ni mogel beračici Penkovi streči po življenju. Tuji ljudje beračev še niso v naši banovini nikoli morili.

Orožniki so pazili na Hribarjeve, odtlej ko je Penkova izginila. Ugotovili so, da so Hribar in njegovi svojci začeli uporabljati obleko in druge predmete, ki so bili last Penkove. Hribar je vedel, da Penkove ne bo več nazaj, sicer bi se ne upal vzeti njenih reči, ker bi ga Penkova takoj tožila.

Ko so Penkovo našli, je prišel k truplu tudi Hribar. Zadržal se je sprva zelo mirno. Menil je, da se je Penkova ponesrečila ali pa da si je sama končala življenje. Pozneje pa je izgubil živce. Poblebel je in začel drhteti. Popihal jo je domov ter začel zakrivati sledove svojega zločina.

Dne 12. junija lani so orožniki preiskali Hribarjevo hišo. Našli so v hiši skrite številne predmete, ki so bili last Marije Penkove. Številne predmete je imela skrite tudi Angela. Za Hribarja usodna najdba pa je bil pas, s kakršnim je bilo truplo Marije Penkove privezano pri nogah na kol. Hribar je delal v Bonačevi tovarni na Količevem. Vrv, s katero je bilo truplo privezano k kolu, pa je bila iste vrste, ki je v rabi v Bonačevi tovarni. Izvedenec Pavlič Alojz je izjavil, da so najdeni kos pasu in kosi pasu, najdeni pri truplu, istega izvora. Ukradeni perilo Penkove so orožniki našli tudi pri Hribarjevi materi in pri njegovi svakinji Dolničar Mariji. Pri Pircu so orožniki zaplenili nekaj perila Marije Penkove in njene obveznice vojne škode. Te so našli skrite med šipo in podloškom ogledala. Zlatino je Hribar deloma vnovčil, deloma podaril Pircu, ta pa jo je

SHIPPING NEWS

Na parnikih, ki se debele tiskani, so vrše v domovino izleti pod vožstvom izkusnega spremljevalca.

11. julija:	Saturnia v Trst
12. julija:	Champlain v Havre
15. julija:	Manhattan v Havre
16. julija:	Normandie v Havre
17. julija:	Aquitania v Cherbourg
18. julija:	Bremen v Bremen
19. julija:	Rex v Genoa
20. julija:	Europa v Bremen
21. julija:	Ile de France v Havre
22. julija:	Berengaria v Cherbourg
23. julija:	Vulcania v Trst
24. julija:	Queen Mary v Cherbourg
25. julija:	Washington v Havre
1. avgusta:	Champlain v Havre
2. avgusta:	Bremen v Bremen
3. avgusta:	Aquitania v Cherbourg
4. avgusta:	Normandie v Havre
5. avgusta:	Europa v Bremen
6. avgusta:	Rex v Genoa
7. avgusta:	Manhattan v Havre
8. avgusta:	Queen Mary v Cherbourg
9. avgusta:	Ile de France v Havre
10. avgusta:	Paris v Havre
11. avgusta:	Aquitania v Cherbourg
12. avgusta:	Normandie v Havre
13. avgusta:	Vulcania v Trst
14. avgusta:	Bremen v Bremen
15. avgusta:	Champlain v Havre
16. avgusta:	Conte di Savoia v Genoa
17. avgusta:	Queen Mary v Cherbourg
18. avgusta:	Washington v Havre
19. avgusta:	Ile de France v Havre
20. avgusta:	Europa v Bremen

Pišite nam za cene voznih li-

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)

216 W. 18th St., New York

stov, rezervacijo kabin in pojasnila za potovanje.

zakopal. Obdolženci so torej naravnost oropali stanovanje Penkove, ker so vedeli, da se ne bo več vrnila.

(Dalje prihodnjik.)

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja več leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO:

Pueblo, Peter Cullig, A. Saffit

Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA:

Indianapolis, Fr. Zupančič

ILLINOIS:

Chicago, J. Bevilč, J. Lukanich

Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)

Joliet, Mary Bambich

La Salle, J. Spelich

Mascoutah, Frank Augustin

North Chicago, Joe Zelene

KANSAS:

Girard, Agnes Močnik

Kansas City, Frank Žagar

MARYLAND:

Kittimiller, Fr. Vodopivec

Steyer, J. Černe (Za Pensilvanijo, W. Vs. in Maryland)

MICHIGAN:

Detroit, Frank Stolar

MINNESOTA:

Chisholm, Frank Gouze

Ely, Jos. J. Peshel

Eveleth, Louis Gouze

Gilbert, Louis Vessel

Hibbing, John Povše

Virginia, Frank Hrvatich

MONTANA:

Roundup, M. M. Panian

Washoe, L. Champa

NEBRASKA:

Omaha, P. Broderick

NEW YORK: